

71. Mordet på John Hron

Hej och välkommen till avsnitt 71 av Slow Swedish with Katrin!

Veckans avsnitt handlar om ett av de mest uppmärksammade mordfallen i svensk historia. Känsligare lyssnare varnas. Det här avsnittet innehåller våld och beskrivningar av hemska kriminella handlingar.

Vad krävs för att stå emot våld och hat, även när det innebär livsfara? Vi ska ta oss tillbaka till en sensommarnatt 1995 vid en stilla sjö i Kode och få en inblick i en av Sveriges mest tragiska och omtalade mordhistorier.

John Hron var en pojke som hade allt man kunde förvänta sig av en 14-åring. Han bodde i Kode, en liten ort utanför Kungälv, och var en aktiv kille som älskade friluftsliv, paddling och att vara med sina vänner. John var också känd för sitt stora hjärta och sitt mod. I skolan stod han ofta upp mot mobbare och rasistiska uttalanden. Han tvekade inte att säga ifrån, även när det satte honom i svåra situationer.

1990-talet i Sverige var en tid då antalet nynazistiska grupper ökade och rasismen blev alltmer synlig. För en person som John, som öppet tog ställning mot hat och intolerans, kunde det innebära faror.

Den 16 augusti 1995 gick John och hans vän till Ingetorpssjön för att tälta. Det skulle bli en vanlig sommarnatt med bad och samtal vid elden. Men sent på kvällen dök ett gäng på fyra personer upp. Gänget bestod av unga nynazister, ledda av en 15-årig pojke med starka extremistiska åsikter.

John Hron kände 15-åringen från skolan, det var en kille som hette Mikael Fjällholm. Alla på skolan var rädda för honom. John var alltid väldigt ärlig och sa vad han tyckte och under skolåret blev John och Mikael ovänner. Det hade gått så långt att Mikael hade mordhotat John.

Det som först började som trakasserier den kvällen vid sjön eskalerade snabbt till grov misshandel. Gänget slog och sparkade John samtidigt som de krävde att han skulle säga att han älskade nazismen. Men John vägrade. Han stod fast vid sina principer trots smärtan och hoten.

Johns vän befann sig också vid sjön den kvällen och blev initialt hotad av samma gäng. Under den brutala misshandeln riktades dock det mesta av gängets aggression mot John, troligtvis på grund av hans vägran att ge efter för deras krav.

Under misshandeln lyckades John ta sig loss och simmade ut till mitten av sjön. De ropade att John skulle komma tillbaka men John svarade inte. Då tvingade nynazisterna Johns kompis, Christian, att ropa att om John inte kom tillbaka skulle de slå ihjäl honom. John gör då det modiga valet att simma in till land för att rädda sin kompis. Misshandeln av John fortsatte tills han blev medvetslös, bland annat vittnade nynazisterna om att de sparkat honom i huvudet konstant i ungefär 7 minuter och att de fått en kick av det hela. Enligt nazisternas vittnesmål ska John fortfarande varit vid liv då de slängde honom i vattnet, där han sedan drunknade.

Obduktionsrapporten visade senare att John hade utsatts för extremt grovt våld. Hans kropp hade omfattande skador från slag och sparkar, och han hade brutna revben och inre skador. Spår av kvävning noterades också, vilket visar på den brutala tortyren han fick utstå innan han till slut knuffades i sjön och drunknade.

Det var Johns mod – hans vägran att ge efter för hat och hot – som blev hans undergång.

Efter mordet inleddes en stor polisinsats. Gänget greps snabbt, och vittnesmål från Johns vän bidrog till att klargöra vad som hade hänt. Den 15-årige ledaren dömdes för mord och misshandel till 5 års fängelse, en 18-åring dömdes för mord till 6 års fängelse, och de andra i gänget fick mildare straff. Straffen väckte debatt – var de tillräckligt hårda för att avskräcka från framtida hatbrott?

John Hron blev snabbt en symbol för civilkurage och motstånd mot rasism. En minnessten restes vid sjön i Kode, och han tilldelades postumt utmärkelsen "Årets livräddare" av Svenska Livräddningssällskapet.

Fallet John Hron är mer än en tragisk historia om hat och våld. Det är också en berättelse om mod, civilkurage och vikten av att aldrig ge vika för det onda.

Frågan jag ställer mig när jag tänker på ett fall som detta är... är det värt det? Är det alltid värt att stå upp för det som är rätt, även om det kostar dig livet? Svaret kanske är ja... men jag tycker inte det är helt svart eller vitt.

Det är klart man hyllar en människa som förlorat livet för att de står upp för vad de tror på... men finns det situationer där man bör göra ett annat val?

I april 2024 inträffade en tragisk händelse i Skärholmen i södra Stockholm.

Mikael, 39 år och hans 12-årige son var på väg till simhallen när de passerade ett ungdomsgång i en gångtunnel. Mikael konfronterade gänget, vilket ledde till en konflikt. Under konfrontationen blev han skjuten i huvudet och överkroppen, och avled på platsen. Hans son såg hela händelsen och ringde 112.

Kan sonen vara stolt över att hans pappa stod upp för det som är rätt? Absolut. Hade sonen hellre haft en levande pappa än en pappa som stod upp för vad som är rätt hela tiden? Jag tror det.

Vad tycker ni? Är det helt svart och vitt? Ska man alltid stå upp för det som är rätt, även när det kan riskera ens liv? Finns det situationer där man ska prioritera sitt liv och sin hälsa? Berätta gärna vad ni tycker i kommentarerna på Patreon.

Tack för att ni har lyssnat på veckans avsnitt.

Imorgon kommer avsnittet på vanlig, snabb svenska.

Vi hörs! Hejdå!